

ST-E. ROBOTY W ZAKRESIE UKŁADANIA PRZEWODÓW INSTALACJI ELEKTRYCZNYCH , ROBOTY W ZAKRESIE MONTAŻU OPRAW OŚWIETLENIOWYCH, OSPRZĘTU , URZĄDZEŃ I ODBIORNIKÓW ENERGII ELEKTRYCZNEJ

1.WSTĘP.

1.1.Przedmiot ST.

Przedmiotem niniejszej ST są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót w zakresie instalacji elektrycznych, które zostaną wykonane w ramach adaptacji pomieszczeń na potrzeby ZAPLECZA SZATNIOWEGO – „ MOJE BOISKO – ORLIK 2012 „ przy SP-17 ul. Armii Ludowej w Świętochłowicach .

1.2.Zakres stosowania ST.

Specyfikacja jest stosowana jako dokument przetargowy i kontraktowy w zlecaniu i realizacji robót wymienionych w punkcie 1.1.

1.3.Przedmiot i zakres robót objętych ST.

Ustalenia zawarte w niniejszej ST obejmują wszystkie czynności umożliwiające i mające na celu wykonanie i odbiór robót

wymienionych w punkcie 1.1 w zakresie zgodnym z Projektem Budowlano - Wykonawczym.

Dotyczy to szczególnie :

prac związanych z układaniem kabli i przewodów elektrycznych poza rozdzielnicami
montażem opraw oświetleniowych , osprzętu , urządzeń i odbiorników energii elektrycznej , wraz z przygotowaniem podłoża i robotami towarzyszącymi.

1.4.Określenia podstawowe.

Określenia podane w niniejszej ST są zgodne z odpowiednimi normami i przepisami.

W zakresie niniejszej specyfikacji są one następujące:

1.4.1. Oprawa oświetleniowa - urządzenie służące do rozdzielu, filtracji i przekształcania strumienia świetlnego wysyłanego przez źródło światła, zawierające wszystkie niezbędne detale do przymocowania i połączenia z instalacją elektryczną.

1.4.2 Część czynna – przewód lub inny element przewodzący , wchodzący w skład instalacji elektrycznej lub urządzenia , który w warunkach normalnej pracy instalacji elektrycznej może być pod napięciem , a nie spełnia funkcji przewodu ochronnego. / przewody PE i PEN nie są częścią czynną /.

1.4.3 Połączenia wyrównawcze – elektryczne połączenie części przewodzących lub obcych w celu wyrównania potencjału.

1.4.4. Obwód instalacji elektrycznej – zespół elementów instalacji elektrycznej odpowiednio połączonych ze sobą przewodami elektrycznymi i pośrednio lub bezpośrednio ze źródłem energii , oraz chronionych przed przeciężeniami

wspólnym zabezpieczeniem. Składa się z przewodów będących pod napięciem, przewodów ochronnych oraz związanych z nimi urządzeń rozdzielczych i sterowniczych wraz z wyposażeniem dodatkowym.

1.4.5. Obwód instalacji elektrycznej odbiorczy – końcowy odcinek instalacji elektrycznej od tablicy bezpiecznikowej do odbiornika /opraw oświetleniowych, wentylatora/.

1.4.6. Tablica bezpiecznikowa – urządzenie przyściennie lub wnękowe służące do zasilania obwodów elektrycznych, sterowania, wykonania zabezpieczeń nadmiarowo- prądowych i różnicowoprądowych.

1.4.7. Uziom – przewódnik umieszczony w ziemi, o odpowiednio dużej powierzchni styku w celu zapewnienia dobrego połączenia elektrycznego

1.4.8. Zwody – górna część urządzenia piorunochronnego przeznaczona do wychwytywania uderzeń pioruna.

1.4.9. Stopień ochrony IP – określona w PN-EN 60529:2003 , umowna miara ochrony przed dotykiem elementów instalacji elektrycznej , oraz przed przedostawaniem się ciał stałych , wnikaniem cieczy / szczególnie wody / i gazów , a którą zapewnia odpowiednia obudowa.

1.4.10. Przygotowanie podłoża - zespół czynności wykonywanych przed zamocowaniem osprzętu instalacyjnego, urządzenia elektrycznego, odbiornika energii elektrycznej, układaniem kabli i przewodów mający na celu zapewnienie możliwości ich zamocowania zgodnie z dokumentacją.

Do prac przygotowawczych zalicza się następujące grupy czynności:

wiercenie i przebijanie otworów przelotowych i nieprzelotowych,

- kucie bruzd i wnęk,

osadzanie kołków w podłożu, w tym ich wstrzeliwanie,

montaż uchwytów do rur i przewodów,

montaż konstrukcji wsporczych do korytek, drabinek, instalacji wiązkowych,

montaż korytek, drabinek, listew i rur instalacyjnych,

oczyszczenie podłoża - przygotowanie do klejenia.

1.5 Ogólne wymagania dotyczące robót.

Wykonawca robót jest odpowiedzialny za jakość ich wykonania oraz za zgodność z dokumentacją projektową, Specyfikacją Techniczną i poleceniami nadzoru inwestorskiego i autorskiego. Ogólne wymagania dotyczące robót podano w ST cz. I

Wymagania ogólne. Kod CPV 45000000-7, pkt. 1.5

1.5.1Dokumentacja robót montażowych.

Dokumentację robót montażowych elementów instalacji elektrycznej stanowią:

projekt budowlany i wykonawczy w zakresie wynikającym z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 02.09.2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 202, póź. 2072 zmian Dz. U. z 2005 r. Nr 75, poz. 664), specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót (obligatoryjne w przypadku zastosowań publicznych), sporządzone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 02.09.2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 202, póź. 2072 zmian Dz. U. z 2005 r. Nr 75, poz. 664), dziennik budowy prowadzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2002 r. Nr 108, póź. 953 z późniejszymi zmianami), dokumenty świadczące o dopuszczeniu do obrotu i powszechnego lub jednostkowego zastosowania użytych wyrobów budowlanych, zgodnie z ustawą z 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, póź. 881), karty techniczne wyrobów lub zalecenia producentów dotyczące stosowania wyrobów, protokoły odbiorów częściowych, końcowych oraz robót zanikających i ulegających zakryciu z załączonymi protokołami z badań kontrolnych, dokumentacja powykonawcza (zgodnie z art. 3, pkt 14 ustawy Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. - Dz. U. z 2003 r. Nr 207, póź. 2016 z późniejszymi zmianami).

1.6 Nazwy i kody robót objętych zamówieniem.

453 00 000-0 Roboty w zakresie instalacji budowlanych

453 10 000-3 Roboty w zakresie instalacji elektrycznych

453 11 000-0 Roboty w zakresie przewodów instalacji elektrycznych oraz opraw elektrycznych

453 16 000-5 Instalowanie systemów oświetleniowych i sygnalizacyjnych

2.MATERIAŁY.

Wykonawca jest zobowiązany dostarczyć materiały zgodnie z wymaganiami dokumentacji projektowej i ST. Wykonawca powinien poinformować nadzór inwestorski o proponowanych źródłach otrzymania wyrobów przed rozpoczęciem ich dostawy. Wszystkie przewidziane do zastosowania wyroby winny posiadać dopuszczenie do stosowania w budownictwie. Za dopuszczone do stosowania w budownictwie uważa się wyroby posiadające:

- aprobaty techniczne, certyfikaty na znak bezpieczeństwa, certyfikaty i deklaracje zgodności z normą lub aprobatą techniczną

– do dnia określonego w tych dokumentach

- oznakowanie CE , lub znakiem budowlanym B – zgodnie z obowiązującymi przepisami

- wydaną przez producenta deklarację zgodności z dokumentami odniesienia.

2.1. Ogólne wymagania.

Ogólne wymagania dotyczące materiałów, ich pozyskiwania i składowania podano w ST cz. I, Wymagania ogólne pkt. 2

2.2. Rodzaje materiałów.

2.2.1 Tablica rozdzielcza TR

Tablica rozdzielcza TR będzie wyposażona w układ pomiaru rozliczeniowego zużycia energii elektrycznej pełniącej funkcję podlicznika.

Tablica TR wyposażona będzie w :

zabezpieczenie przelicznikowe

układ pomiaru bezpośredniego zużycia energii elektrycznej

urządzenie rozdzielcze

Tablica rozdzielcza wykonana będzie jako typowa wnękowa obudowa rozdzielcza przystosowana do montażu aparatury modułowej. Lokalizacja tablicy rozdzielczej zgodnie z rysunkiem.

Obudowa tablicy metalowa , drzwi tablicy stalowe z kluczykiem.

Obudowa powinna posiadać stopień ochrony IP 41 i II klasę ochronności

Wielkość obudowy należy dobrać tak , aby umożliwić zabudowanie aparatury modułowej zgodnie ze schematem

Tablica rozdzielcza zawiera następujące elementy :

rozłącznik bezpiecznikowy

układ ochrony przeciwprzepięciowej – klasy C

optyczne wskaźniki obecności napięcia

zabezpieczenia różnicowo – prądowe i nadprądowe poszczególnych obwodów

układy sterowania oświetleniem nocnym

Tablica rozdzielcza montowana będzie tak , że jej górna krawędź znajdować się będzie max. 2,0 m nad poziomem posadzki.

2.2.2.Przewody i sposób prowadzenia instalacji.

Do wykonania projektowanej instalacji projektuje się zastosować następujące typy przewodów :

YDY-żo 5 x 16 mm² , 1 kV z istniejącej tablicy rozdzielczej TE do projektowanej tablicy TR – przekrój dobrany do przewidywanego obciążenia i wielkości zabezpieczeń.

YDY-żo 3,4 x 1,5 mm² , 750 V – instalacja oświetlenia podstawowego , awaryjnego i ewakuacyjnego

YDY-żo 3 x 2,5 mm² , 750 V – instalacja gniazd wtyczkowych

YDY-żo 5 x 2 , 5 mm² . 750 V – zasilanie centrali wentylacyjnej

Przy wykonywaniu instalacji należy przestrzegać następujących zasad :

izolacja żył przewodów i kabli powinna odpowiadać kolorom zgodnym z PN

izolację w kolorze żółto – zielonym można stosować wyłącznie w instalacjach związanych z ochroną od porażeń

przewody układać częściowo na korytkach kablowych , a częściowo pod tynkiem

do rozgałęzienia instalacji stosować osprzęt bryzgoszczelny

podejścia do urządzeń wykonywać w oparciu o DTR urządzeń , jeżeli takowych nie ma pozostawiając zapasy przewodów

2.2.3.Instalacje oświetleniowe.

Parametry oświetlenia światłem sztucznym poszczególnych pomieszczeń zgodnie z wymaganiami zawartymi w PN – EN 12464-1 wynosić będą :

min 300 lx na płaszczyźnie pracy w pom. trenerów

min. 200 lx w łazienkach i sanitariatach

min 100 lx na korytarzach i w magazynach.

Oprawy oświetleniowe będą wyposażone w energooszczędne i wysokosprawne źródła światła.

Przykładowe typy opraw oświetleniowych podano na planie instalacji oświetlenia.

Instalacja oświetlenia wykonana będzie w całości przewodami YDY-żo 3 x 1,5 mm² , 750 V , sterowanie oświetleniem za pomocą indywidualnych wyłączników.

2.2.4.Osprzęt łączeniowy i gniazda wtykowe.

Osprzęt bazowy do wyboru przez Inwestora . Przy wyborze rozwiązań należy przestrzegać prawa budowlanego , oraz kierować się wiedzą techniczną.

Osprzęt łączeniowy montować należy na wysokości :

łączniki oświetlenia na wysokości 1,4 m od posadzki

gniazda wtykowe w pom. trenera na wysokości 0,9 m , w pom. korytarza na wysokości 0,2 m , a w pozostałych pom. na

wysokości 1,4 m od posadzki.

Plan rozmieszczenia gniazd pokazano na planie instalacji gniazd wtyczkowych. Instalacja gniazd wtyczkowych będzie w wykonana przewodami YDY-żo 3 x 2,5 mm² , 750 V.

2.2.5.Wentylacja nawiewna.

Zasilanie centrali wentylacyjnej należy wykonać przewodem kabelkowym typu YDY-żo 3 x 2,5 mm² , 750 V z tablicy rozdzielczej TR. Centrala wentylacyjna wyposażona będzie w układ sterowania.

2.2.6. Instalacja uziemienia szyny PE i połączeń wyrównawczych

Celem przejścia na układ TN – S sieci projektowanej należy wykonać uziemienie szyny PE , przy pomocy sond szpilkowych wbijanych do gruntu obok budynku.

Połączenie tak wykonanego uziemienia szpilkowego z szyną PE tablicy rozdzielczej wykonać linką LgY 16 mm² .

W modernizowanym obiekcie zaprojektowano główną szynę uziemiającą GSU , połączoną z szyną PE tablicy rozdzielczej TR. Do szyny GSU przy pomocy linki LgY 6 mm² należy podłączyć wszystkie obudowy urządzeń nie będące normalnie pod napięciem , przewody instalacji wod. – kan , gaz , c.o. , korytka kablowe itp.

3.SPRZĘT.

Roboty można wykonywać przy użyciu dowolnego sprzętu przewidzianego do danego rodzaju robót. Nie wolno używać narzędzi uszkodzonych oraz nie odpowiadających aktualnym normom przedmiotowym. Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w ST cz. I - Wymagania ogólne , pkt 3

4.TRANSPORT.

Materiały i sprzęt mogą być przewożone dowolnymi środkami transportu, jednak w sposób zabezpieczający przed ich uszkodzeniem. Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w ST cz. I - Wymagania ogólne , pkt 4

5.WYKONANIE ROBÓT.

5.1.Wymagania organizacyjne.

Wykonawca przedstawi do akceptacji projekt organizacji i harmonogram robót uwzględniający wszystkie warunki ich wykonania. Wykonanie robót może być przeprowadzone tylko przez wykonawcę posiadającego niezbędne uprawnienia do wykonywania robót elektrycznych. Ogólne zasady wykonania robót podano w ST cz. I

Wymagania ogólne – kod CPV 45000000-7, pkt 5

5.2.Układanie przewodów.

5.2.1. Trasowanie.

Trasa instalacji elektrycznych powinna przebiegać bezkolizyjnie z innymi instalacjami i urządzeniami, powinna być przejrzysta, prosta i dostępna dla prawidłowej konserwacji oraz remontów. Wskazane jest by przebiegała w liniach poziomych i pionowych równoległych do ścian budynku.

5.2.2. Układanie przewodów na korytkach kablowych.

Układanie korytek kablowych należy wykonać zgodnie z dokumentacją techniczną, w liniach prostych równoległych do krawędzi ścian i stropów. Przewody w ciągach poziomych korytek należy układać luźno bez mocowania. Przejścia przewodów przez ściany należy wykonać w trwale mocowanych rurkach ochronnych o średnicy wynoszącej co najmniej 1,5- krotną wartość średnicy przewodu. Przepusty po wciągnięciu przewodów uszczelnić pianką.

5.2.3. Układanie przewodów pod tynkiem.

Wykonanie instalacji p/t wymagać będzie ułożenia przewodów i zainstalowania osprzętu przed wykonaniem tynkowania. W przypadku wykonywania instalacji na istniejących ścianach niezbędne będzie wykucie odpowiednich bruzd pod przewody i ślepych wnęk pod osprzęt oraz ich zatynkowanie. Przed tynkowaniem końce przewodów należy ukryć w puszcze, a puszki zabezpieczyć przed zatynkowaniem. Warstwa tynku powinna mieć grubość co najmniej 5 mm.

5.3. Montaż opraw oświetleniowych.

Oprawy oświetleniowe należy montować na stropie, w stropie podwieszonym, lub na ścianie w miejscach przedstawionych w dokumentacji, w sposób zgodny z instrukcją montażu podaną przez wytwórcę. Po przykręceniu oprawy należy wprowadzić do niej przewód kabelkowy, wykonać uszczelnienie na fabrycznie zamontowanym dławiku i dokonać połączeń do listwy zaciskowej wewnątrz oprawy. Przewód kabelkowy powinien

mieć powłokę uciętą równo z wewnętrzną ścianką obudowy oprawy. Po dokręceniu dławic uszczelnić je dodatkowo.

5.4. Montaż tablicy rozdzielczej.

Montaż tablicy rozdzielczej do podłoża należy wykonać według instrukcji montażu dostarczonej przez producenta. W tablicy zamontować aparaty elektryczne wg dokumentacji, oczyścić styki aparatów z konserwantów, wykonać połączenia wewnętrzne pomiędzy poszczególnymi aparatami. Przewody obwodów elektrycznych wprowadzić do tablicy po wykonaniu otworów w górnej części obudowy i odizolować końcówki na długości zapewniającej prawidłowe przyłączenie. Przewody fazowe wprowadzić bezpośrednio do aparatów, przewody ochronne na listwę PE, a przewody neutralne na listwy N montowane za wyłącznikami różnicowoprądowymi. Przewody powinny być ułożone swobodnie – nie powinny być narażone na naciąg i dodatkowe naprężenia.

5.5. Montaż osprzętu.

Osprzęt należy montować na wysokości od posadzki:

- łączniki 140 cm
- gniazdka wtyczkowe ogólne w korytarzu – 20 cm
- gniazdka wtyczkowe w pom. trenera – 90 cm /15 cm nad blatem/
- gniazdka wtyczkowe w sanitariatach – 140 cm

W pomieszczeniach sanitariatów stosować osprzęt p/t hermetyczny, w pozostałych pomieszczeniach osprzęt podtynkowy.

Osprzęt należy mocować w puszkach instalacyjnych.

6.KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT.

6.1. Ogólne wymagania dotyczące kontroli jakości robót podano w ST cz. I Wymagania ogólne – 7, pkt 6.

6.2. Zakres badań kontrolnych obejmuje:

- stwierdzenie kwalifikacji wykonawcy;
- stwierdzenie posiadania przez wykonawcę świadectw dopuszczających dany wyrób do stosowania w budownictwie;
- stwierdzenie właściwej jakości materiałów na podstawie atestów producenta;
- wizualną ocenę wykonanych czynności;

6.3. Po wykonaniu robót należy wykonać badania i pomiary:

- sprawdzenie ciągłości żył przewodów;
- pomiar rezystancji izolacji;
- sprawdzenie skuteczności ochrony przeciwporażeniowej
- pomiar rezystancji uziemienia
- pomiary oświetlenia w pomieszczeniach /natężenie oświetlenia, luminancja/

Wszystkie wyniki badań i pomiarów należy zamieścić w protokołach.

Ponadto należy wykonać sprawdzenia odbiorcze składające się z oględzin częściowych i końcowych polegających na kontroli:

zgodności dokumentacji powykonawczej z projektem i ze stanem faktycznym,
zgodności połączeń z podanymi w dokumentacji powykonawczej,
stanu kanałów i listew kablowych, kabli i przewodów, osprzętu instalacyjnego do kabli i przewodów, stanu i kompletności dokumentacji dotyczącej zastosowanych materiałów,
sprawdzenie ciągłości wszelkich przewodów występujących w danej instalacji, poprawności wykonania i zabezpieczenia połączeń śrubowych instalacji elektrycznej potwierdzonych protokołem przez wykonawcę montażu,

poprawności wykonania montażu sprzętu instalacyjnego, urządzeń i odbiorników energii elektrycznej,

poprawności zamontowania i dokonanej kompletacji opraw oświetleniowych

Rezystancja izolacji obwodów nie powinna być mniejsza od 50 MΩ

Rezystancja izolacji poszczególnych obwodów wraz z urządzeniami nie powinna być mniejsza od 20 MΩ.

Po wykonaniu pomiarów należy sporządzić protokoły z przeprowadzonych badań zgodnie z wymogami zawartymi w normie

PN-IEC 60364-6-61:2000.

7. OBMIAR ROBÓT.

Ogólne wymagania dotyczące obmiaru robót podano w ST cz. I Wymagania ogólne , pkt. 7

W zależności od wykonywanych czynności jednostką obmiaru jest:

dla kabli i przewodów - metr [m]

dla osprzętu montażowego - ilość sztuk [szt.]. kpl , m.

dla sprzętu łącznikowego – szt. , kpl.

dla opraw oświetleniowych – szt. , kpl.

dla urządzeń i odbiorników energii elektrycznej – szt. , kpl.

8. ODBIÓR ROBÓT.

8.1. Ogólne wymagania dotyczące odbioru robót podano w ST cz. I Wymagania ogólne , pkt. 8.

8.2. Zakres odbiorów:

odbior materiałów

odbior wykonanych robót na podstawie:

stwierdzenia zgodności zakresu z dokumentacją

oceny wizualnej

oceny badań i pomiarów na podstawie protokołów

Zakres badań obejmuje sprawdzenie :

dla napięć do 1 kV – pomiar rezystancji izolacji,
dla napięć powyżej 1 kV – pomiar rezystancji izolacji , oraz sprawdzenie oznaczenia kabla , ciągłości żył i zgodności faz , próba napięciowa kabla. Badania napięciem probierczym wykonuje się tylko jeden raz.
Parametry badań oraz sposób przeprowadzenia badań są określone w normach PN-IEC 60364-6-61:2000 i PN-E-04700:1998/Az1:2000.

9. PODSTAWA PŁATNOŚCI.

9.1 Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w ST cz. I Wymagania ogólne , pkt 9.

9.2 Zasady rozliczenia i płatności.

Rozliczenie robót montażowych instalacji elektrycznych może być dokonane jednorazowo po wykonaniu pełnego zakresu robót i ich końcowym odbiorze lub etapami określonymi w umowie, po dokonaniu odbiorów częściowych robót. Ostateczne rozliczenie umowy pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą następuje po dokonaniu odbioru pogwarancyjnego. Podstawę rozliczenia oraz płatności wykonanego i odebranego zakresu robót stanowi wartość tych robót obliczona na podstawie: określonych w dokumentach umownych (ofercie) cen jednostkowych i ilości robót zaakceptowanych przez zamawiającego lub ustalonej w umowie kwoty ryczałtowej za określony zakres robót. Ceny jednostkowe wykonania, robót instalacji elektrycznych lub kwoty ryczałtowe obejmujące roboty instalacyjne uwzględniają również:

przygotowanie stanowiska roboczego,
dostarczenie do stanowiska roboczego materiałów, narzędzi i sprzętu,
obsługę sprzętu nie posiadającego etatowej obsługi,
ustawienie i przestawienie drabin oraz lekkich rusztowań przesławnych umożliwiających wykonanie robót na wysokości do 4 m (jeśli taka konieczność występuje),
usunięcie wad i usterek oraz naprawienie uszkodzeń powstałych w czasie robót,
uporządkowanie miejsca wykonywania robót,
usunięcie pozostałości, resztek i odpadów materiałów w sposób podany w specyfikacji technicznej szczegółowej,
likwidację stanowiska roboczego.

10. DOKUMENTY ODNIESIENIA.

10.1. Projekt wykonawczy instalacji elektrycznej.

10.2. Przepisy związane.

PN-IEC 364-4-481:1994 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona zapewniająca bezpieczeństwo – Dobór środków ochrony w zależności od wpływów zewnętrznych - Wybór środków ochrony przeciwporażeniowej w zależności od wpływów zewnętrznych

PN-IEC 60364-1:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Zakres, przedmiot i wymagania podstawowe

PN-IEC 60364-3:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ustalanie ogólnych charakterystyk

PN-IEC 60364-4-41:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przeciwporażeniowa

PN-IEC 60364-4-42:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed skutkami oddziaływania ciepłego

PN-IEC 60364-4-43:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed prądem przetężeniowym

PN-IEC 60364-4-45:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed obniżeniem napięcia

PN-IEC 60364-4-46:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Odłączanie izolacyjne i łączenie

PN-IEC 60364-4-47:2001 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa - Stosowanie środków ochrony dla zapewnienia bezpieczeństwa - Postanowienia ogólne - Środki ochrony przed porażeniem prądem elektrycznym

PN-IEC 60364-4-442:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed przepięciami - Ochrona instalacji niskiego napięcia przed przejściowymi przepięciami i uszkodzeniami przy doziemieniach w sieciach wysokiego napięcia

PN-IEC 60364-4-443:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa - Ochrona przed przepięciami - Ochrona przed przepięciami atmosferycznymi lub łączeniowymi

PN-IEC 60364-4-444:2001 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed przepięciami - Ochrona przed zakłóceniami elektromagnetycznymi (EMI) w instalacjach obiektów budowlanych

PN-IEC 60364-4-473:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Stosowanie środków ochrony zapewniających bezpieczeństwo - Środki ochrony przed prądem przetężeniowym

PN-IEC 60364-4-482:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Dobór środków ochrony w zależności od wpływów zewnętrznych - Ochrona przeciwpożarowa

PN-IEC 60364-5-51:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego -Postanowienia ogólne

PN-IEC 60364-5-52:2002 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego -Oprzewodowanie

PN-IEC 60364-5-53:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego - Aparatura rozdzielcza i sterownicza

PN-IEC 60364-5-54:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego - Uziemienia i przewody ochronne

PN-IEC 60364-5-56:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego - Instalacje bezpieczeństwa

PN-IEC 60364-5-523:2001 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego - Obciążalność prądowa długotrwała przewodów

PN-IEC 60364-5-537:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego - Aparatura rozdzielcza i sterownicza - Urządzenia do odłączania izolacyjnego i łączenia

PN-IEC 60364-6-61:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Sprawdzanie - Sprawdzanie odbiorcze

PN-86/E-05003.01 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych

10.3. Ustawy.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2004r. Nr 92 poz. 881).

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U z 2003r. Nr 207, poz.2016 z późn. zmianami).

10.4. Rozporządzenia.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 02.09.2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 202, póź. 2072, zmiana Dz. U. z 2005 r. Nr 75, póź. 664).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26.06.2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2002 r. Nr 108, póź. 953 z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. z 2004 r. Nr 198, póź. 2041).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 11 sierpnia 2004 r. w sprawie systemów oceny zgodności, wymagań, jakie powinny spełniać notyfikowane jednostki uczestniczące w ocenie zgodności oraz sposobu oznaczenia wyrobów budowlanych oznakowania CE (Dz. U. Nr 195, póź. 2011).

10.5. Inne dokumenty i instrukcje.

Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych (tom I, część 4) Arkady, Warszawa 1990 r.

Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych ITB część D: Roboty instalacyjne. Zeszyt 1: Instalacje elektryczne i piorunochronne w budynkach mieszkalnych. Warszawa 2003 r.

Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych ITB część D: Roboty instalacyjne. Zeszyt 2: Instalacje elektryczne i piorunochronne w budynkach użyteczności publicznej. Warszawa 2004 r.

Specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych. Wymagania ogólne.

Kod CPV 45000000-7. Wydanie II, OWEOB Promocja - 2005 r.

Poradnik monter elektryka WNT Warszawa 1997 r.

35

ST-E. ROBOTY W ZAKRESIE UKŁADANIA PRZEWODÓW INSTALACJI ELEKTRYCZNYCH , ROBOTY W ZAKRESIE MONTAŻU OPRAW OŚWIETLENIOWYCH, OSPRZĘTU , URZĄDZEŃ I ODBIORNIKÓW ENERGII ELEKTRYCZNEJ

1.WSTĘP.

1.1.Przedmiot ST.

Przedmiotem niniejszej ST są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót w zakresie instalacji elektrycznych, które zostaną wykonane w ramach adaptacji pomieszczeń na potrzeby ZAPLECZA SZATNIOWEGO – „ MOJE BOISKO – ORLIK 2012 „ przy SP-17 ul. Armii Ludowej w Świętochłowicach .

1.2.Zakres stosowania ST.

Specyfikacja jest stosowana jako dokument przetargowy i kontraktowy w zlecaniu i realizacji robót wymienionych w punkcie 1.1.

1.3.Przedmiot i zakres robót objętych ST.

Ustalenia zawarte w niniejszej ST obejmują wszystkie czynności umożliwiające i mające na celu wykonanie i odbiór robót

wymienionych w punkcie 1.1 w zakresie zgodnym z Projektem Budowlano - Wykonawczym.

Dotyczy to szczególnie :

prac związanych z układaniem kabli i przewodów elektrycznych poza rozdzielnicami
montażem opraw oświetleniowych , osprzętu , urządzeń i odbiorników energii elektrycznej , wraz z przygotowaniem podłoża i robotami towarzyszącymi.

1.4.Określenia podstawowe.

Określenia podane w niniejszej ST są zgodne z odpowiednimi normami i przepisami.

W zakresie niniejszej specyfikacji są one następujące:

1.4.1. Oprawa oświetleniowa - urządzenie służące do rozdzielu, filtracji i przekształcania strumienia świetlnego wysyłanego przez źródło światła, zawierające wszystkie niezbędne detale do przymocowania i połączenia z instalacją elektryczną.

1.4.2 Część czynna – przewód lub inny element przewodzący , wchodzący w skład instalacji elektrycznej lub urządzenia , który w warunkach normalnej pracy instalacji elektrycznej może być pod napięciem , a nie spełnia funkcji przewodu ochronnego. / przewody PE i PEN nie są częścią czynną /.

1.4.3 Połączenia wyrównawcze – elektryczne połączenie części przewodzących lub obcych w celu wyrównania potencjału.

1.4.4. Obwód instalacji elektrycznej – zespół elementów instalacji elektrycznej odpowiednio połączonych ze sobą przewodami elektrycznymi i pośrednio lub bezpośrednio ze źródłem energii , oraz chronionych przed przeciężeniami

wspólnym zabezpieczeniem. Składa się z przewodów będących pod napięciem, przewodów ochronnych oraz związanych z nimi urządzeń rozdzielczych i sterowniczych wraz z wyposażeniem dodatkowym.

1.4.5. Obwód instalacji elektrycznej odbiorczy – końcowy odcinek instalacji elektrycznej od tablicy bezpiecznikowej do odbiornika /opraw oświetleniowych, wentylatora/.

1.4.6. Tablica bezpiecznikowa – urządzenie przyściennie lub wnękowe służące do zasilania obwodów elektrycznych, sterowania, wykonania zabezpieczeń nadmiarowo- prądowych i różnicowoprądowych.

1.4.7. Uziom – przewódnik umieszczony w ziemi, o odpowiednio dużej powierzchni styku w celu zapewnienia dobrego połączenia elektrycznego

1.4.8. Zwody – górna część urządzenia piorunochronnego przeznaczona do wychwytywania uderzeń pioruna.

1.4.9. Stopień ochrony IP – określona w PN-EN 60529:2003 , umowna miara ochrony przed dotykiem elementów instalacji elektrycznej , oraz przed przedostawaniem się ciał stałych , wnikaniem cieczy / szczególnie wody / i gazów , a którą zapewnia odpowiednia obudowa.

1.4.10. Przygotowanie podłoża - zespół czynności wykonywanych przed zamocowaniem osprzętu instalacyjnego, urządzenia elektrycznego, odbiornika energii elektrycznej, układaniem kabli i przewodów mający na celu zapewnienie możliwości ich zamocowania zgodnie z dokumentacją.

Do prac przygotowawczych zalicza się następujące grupy czynności:

wiercenie i przebijanie otworów przelotowych i nieprzelotowych,

- kucie bruzd i wnęk,

osadzanie kołków w podłożu, w tym ich wstrzeliwanie,

montaż uchwytów do rur i przewodów,

montaż konstrukcji wsporczych do korytek, drabinek, instalacji wiązkowych,

montaż korytek, drabinek, listew i rur instalacyjnych,

oczyszczenie podłoża - przygotowanie do klejenia.

1.5 Ogólne wymagania dotyczące robót.

Wykonawca robót jest odpowiedzialny za jakość ich wykonania oraz za zgodność z dokumentacją projektową, Specyfikacją Techniczną i poleceniami nadzoru inwestorskiego i autorskiego. Ogólne wymagania dotyczące robót podano w ST cz. I

Wymagania ogólne. Kod CPV 45000000-7, pkt. 1.5

1.5.1Dokumentacja robót montażowych.

Dokumentację robót montażowych elementów instalacji elektrycznej stanowią:

projekt budowlany i wykonawczy w zakresie wynikającym z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 02.09.2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 202, póź. 2072 zmian Dz. U. z 2005 r. Nr 75, poz. 664), specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót (obligatoryjne w przypadku zastosowań publicznych), sporządzone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 02.09.2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 202, póź. 2072 zmian Dz. U. z 2005 r. Nr 75, poz. 664), dziennik budowy prowadzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2002 r. Nr 108, póź. 953 z późniejszymi zmianami), dokumenty świadczące o dopuszczeniu do obrotu i powszechnego lub jednostkowego zastosowania użytych wyrobów budowlanych, zgodnie z ustawą z 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, póź. 881), karty techniczne wyrobów lub zalecenia producentów dotyczące stosowania wyrobów, protokoły odbiorów częściowych, końcowych oraz robót zanikających i ulegających zakryciu z załączonymi protokołami z badań kontrolnych, dokumentacja powykonawcza (zgodnie z art. 3, pkt 14 ustawy Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. - Dz. U. z 2003 r. Nr 207, póź. 2016 z późniejszymi zmianami).

1.6 Nazwy i kody robót objętych zamówieniem.

453 00 000-0 Roboty w zakresie instalacji budowlanych

453 10 000-3 Roboty w zakresie instalacji elektrycznych

453 11 000-0 Roboty w zakresie przewodów instalacji elektrycznych oraz opraw elektrycznych

453 16 000-5 Instalowanie systemów oświetleniowych i sygnalizacyjnych

2.MATERIAŁY.

Wykonawca jest zobowiązany dostarczyć materiały zgodnie z wymaganiami dokumentacji projektowej i ST. Wykonawca powinien poinformować nadzór inwestorski o proponowanych źródłach otrzymania wyrobów przed rozpoczęciem ich dostawy. Wszystkie przewidziane do zastosowania wyroby winny posiadać dopuszczenie do stosowania w budownictwie. Za dopuszczone do stosowania w budownictwie uważa się wyroby posiadające:

- aprobaty techniczne, certyfikaty na znak bezpieczeństwa, certyfikaty i deklaracje zgodności z normą lub aprobatą techniczną

– do dnia określonego w tych dokumentach

- oznakowanie CE , lub znakiem budowlanym B – zgodnie z obowiązującymi przepisami

- wydaną przez producenta deklarację zgodności z dokumentami odniesienia.

2.1. Ogólne wymagania.

Ogólne wymagania dotyczące materiałów, ich pozyskiwania i składowania podano w ST cz. I, Wymagania ogólne pkt. 2

2.2. Rodzaje materiałów.

2.2.1 Tablica rozdzielcza TR

Tablica rozdzielcza TR będzie wyposażona w układ pomiaru rozliczeniowego zużycia energii elektrycznej pełniącej funkcję podlicznika.

Tablica TR wyposażona będzie w :

zabezpieczenie przelicznikowe

układ pomiaru bezpośredniego zużycia energii elektrycznej

urządzenie rozdzielcze

Tablica rozdzielcza wykonana będzie jako typowa wnękowa obudowa rozdzielcza przystosowana do montażu aparatury modułowej. Lokalizacja tablicy rozdzielczej zgodnie z rysunkiem.

Obudowa tablicy metalowa , drzwi tablicy stalowe z kluczykiem.

Obudowa powinna posiadać stopień ochrony IP 41 i II klasę ochronności

Wielkość obudowy należy dobrać tak , aby umożliwić zabudowanie aparatury modułowej zgodnie ze schematem

Tablica rozdzielcza zawiera następujące elementy :

rozłącznik bezpiecznikowy

układ ochrony przeciwprzepięciowej – klasy C

optyczne wskaźniki obecności napięcia

zabezpieczenia różnicowo – prądowe i nadprądowe poszczególnych obwodów

układy sterowania oświetleniem nocnym

Tablica rozdzielcza montowana będzie tak , że jej górna krawędź znajdować się będzie max. 2,0 m nad poziomem posadzki.

2.2.2.Przewody i sposób prowadzenia instalacji.

Do wykonania projektowanej instalacji projektuje się zastosować następujące typy przewodów :

YDY-żo 5 x 16 mm² , 1 kV z istniejącej tablicy rozdzielczej TE do projektowanej tablicy TR – przekrój dobrany do przewidywanego obciążenia i wielkości zabezpieczeń.

YDY-żo 3,4 x 1,5 mm² , 750 V – instalacja oświetlenia podstawowego , awaryjnego i ewakuacyjnego

YDY-żo 3 x 2,5 mm² , 750 V – instalacja gniazd wtyczkowych

YDY-żo 5 x 2 , 5 mm² . 750 V – zasilanie centrali wentylacyjnej

Przy wykonywaniu instalacji należy przestrzegać następujących zasad :

izolacja żył przewodów i kabli powinna odpowiadać kolorom zgodnym z PN

izolację w kolorze żółto – zielonym można stosować wyłącznie w instalacjach związanych z ochroną od porażeń

przewody układać częściowo na korytkach kablowych , a częściowo pod tynkiem

do rozgałęzienia instalacji stosować osprzęt bryzgoszczelny

podejścia do urządzeń wykonywać w oparciu o DTR urządzeń , jeżeli takowych nie ma pozostawiając zapasy przewodów

2.2.3.Instalacje oświetleniowe.

Parametry oświetlenia światłem sztucznym poszczególnych pomieszczeń zgodnie z wymaganiami zawartymi w PN – EN 12464-1 wynosić będą :

min 300 lx na płaszczyźnie pracy w pom. trenerów

min. 200 lx w łazienkach i sanitariatach

min 100 lx na korytarzach i w magazynach.

Oprawy oświetleniowe będą wyposażone w energooszczędne i wysokosprawne źródła światła.

Przykładowe typy opraw oświetleniowych podano na planie instalacji oświetlenia.

Instalacja oświetlenia wykonana będzie w całości przewodami YDY-żo 3 x 1,5 mm² , 750 V , sterowanie oświetleniem za pomocą indywidualnych wyłączników.

2.2.4.Osprzęt łączeniowy i gniazda wtykowe.

Osprzęt bazowy do wyboru przez Inwestora . Przy wyborze rozwiązań należy przestrzegać prawa budowlanego , oraz kierować się wiedzą techniczną.

Osprzęt łączeniowy montować należy na wysokości :

łączniki oświetlenia na wysokości 1,4 m od posadzki

gniazda wtykowe w pom. trenera na wysokości 0,9 m , w pom. korytarza na wysokości 0,2 m , a w pozostałych pom. na

wysokości 1,4 m od posadzki.

Plan rozmieszczenia gniazd pokazano na planie instalacji gniazd wtyczkowych. Instalacja gniazd wtyczkowych będzie w wykonana przewodami YDY-żo 3 x 2,5 mm² , 750 V.

2.2.5.Wentylacja nawiewna.

Zasilanie centrali wentylacyjnej należy wykonać przewodem kabelkowym typu YDY-żo 3 x 2,5 mm² , 750 V z tablicy rozdzielczej TR. Centrala wentylacyjna wyposażona będzie w układ sterowania.

2.2.6. Instalacja uziemienia szyny PE i połączeń wyrównawczych

Celem przejścia na układ TN – S sieci projektowanej należy wykonać uziemienie szyny PE , przy pomocy sond szpilkowych wbijanych do gruntu obok budynku.

Połączenie tak wykonanego uziemienia szpilkowego z szyną PE tablicy rozdzielczej wykonać linką LgY 16 mm² .

W modernizowanym obiekcie zaprojektowano główną szynę uziemiającą GSU , połączoną z szyną PE tablicy rozdzielczej TR. Do szyny GSU przy pomocy linki LgY 6 mm² należy podłączyć wszystkie obudowy urządzeń nie będące normalnie pod napięciem , przewody instalacji wod. – kan , gaz , c.o. , korytka kablowe itp.

3.SPRZĘT.

Roboty można wykonywać przy użyciu dowolnego sprzętu przewidzianego do danego rodzaju robót. Nie wolno używać narzędzi uszkodzonych oraz nie odpowiadających aktualnym normom przedmiotowym. Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w ST cz. I - Wymagania ogólne , pkt 3

4.TRANSPORT.

Materiały i sprzęt mogą być przewożone dowolnymi środkami transportu, jednak w sposób zabezpieczający przed ich uszkodzeniem. Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w ST cz. I - Wymagania ogólne , pkt 4

5.WYKONANIE ROBÓT.

5.1.Wymagania organizacyjne.

Wykonawca przedstawi do akceptacji projekt organizacji i harmonogram robót uwzględniający wszystkie warunki ich wykonania. Wykonanie robót może być przeprowadzone tylko przez wykonawcę posiadającego niezbędne uprawnienia do wykonywania robót elektrycznych. Ogólne zasady wykonania robót podano w ST cz. I

Wymagania ogólne – kod CPV 45000000-7, pkt 5

5.2.Układanie przewodów.

5.2.1. Trasowanie.

Trasa instalacji elektrycznych powinna przebiegać bezkolizyjnie z innymi instalacjami i urządzeniami, powinna być przejrzysta, prosta i dostępna dla prawidłowej konserwacji oraz remontów. Wskazane jest by przebiegała w liniach poziomych i pionowych równoległych do ścian budynku.

5.2.2. Układanie przewodów na korytkach kablowych.

Układanie korytek kablowych należy wykonać zgodnie z dokumentacją techniczną, w liniach prostych równoległych do krawędzi ścian i stropów. Przewody w ciągach poziomych korytek należy układać luźno bez mocowania. Przejścia przewodów przez ściany należy wykonać w trwale mocowanych rurkach ochronnych o średnicy wynoszącej co najmniej 1,5- krotną wartość średnicy przewodu. Przepusty po wciągnięciu przewodów uszczelnić pianką.

5.2.3. Układanie przewodów pod tynkiem.

Wykonanie instalacji p/t wymagać będzie ułożenia przewodów i zainstalowania osprzętu przed wykonaniem tynkowania. W przypadku wykonywania instalacji na istniejących ścianach niezbędne będzie wykucie odpowiednich bruzd pod przewody i ślepych wnęk pod osprzęt oraz ich zatynkowanie. Przed tynkowaniem końce przewodów należy ukryć w puszcze, a puszki zabezpieczyć przed zatynkowaniem. Warstwa tynku powinna mieć grubość co najmniej 5 mm.

5.3. Montaż opraw oświetleniowych.

Oprawy oświetleniowe należy montować na stropie, w stropie podwieszonym, lub na ścianie w miejscach przedstawionych w dokumentacji, w sposób zgodny z instrukcją montażu podaną przez wytwórcę. Po przykręceniu oprawy należy wprowadzić do niej przewód kabelkowy, wykonać uszczelnienie na fabrycznie zamontowanym dławiku i dokonać połączeń do listwy zaciskowej wewnątrz oprawy. Przewód kabelkowy powinien

mieć powłokę uciętą równo z wewnętrzną ścianką obudowy oprawy. Po dokręceniu dławic uszczelnić je dodatkowo.

5.4. Montaż tablicy rozdzielczej.

Montaż tablicy rozdzielczej do podłoża należy wykonać według instrukcji montażu dostarczonej przez producenta. W tablicy zamontować aparaty elektryczne wg dokumentacji, oczyścić styki aparatów z konserwantów, wykonać połączenia wewnętrzne pomiędzy poszczególnymi aparatami. Przewody obwodów elektrycznych wprowadzić do tablicy po wykonaniu otworów w górnej części obudowy i odizolować końcówki na długości zapewniającej prawidłowe przyłączenie. Przewody fazowe wprowadzić bezpośrednio do aparatów, przewody ochronne na listwę PE, a przewody neutralne na listwy N montowane za wyłącznikami różnicowoprądowymi. Przewody powinny być ułożone swobodnie – nie powinny być narażone na naciąg i dodatkowe naprężenia.

5.5. Montaż osprzętu.

Osprzęt należy montować na wysokości od posadzki:

- łączniki 140 cm
- gniazdka wtyczkowe ogólne w korytarzu – 20 cm
- gniazdka wtyczkowe w pom. trenera – 90 cm /15 cm nad blatem/
- gniazdka wtyczkowe w sanitariatach – 140 cm

W pomieszczeniach sanitariatów stosować osprzęt p/t hermetyczny, w pozostałych pomieszczeniach osprzęt podtynkowy.

Osprzęt należy mocować w puszkach instalacyjnych.

6.KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT.

6.1. Ogólne wymagania dotyczące kontroli jakości robót podano w ST cz. I Wymagania ogólne – 7, pkt 6.

6.2. Zakres badań kontrolnych obejmuje:

- stwierdzenie kwalifikacji wykonawcy;
- stwierdzenie posiadania przez wykonawcę świadectw dopuszczających dany wyrób do stosowania w budownictwie;
- stwierdzenie właściwej jakości materiałów na podstawie atestów producenta;
- wizualną ocenę wykonanych czynności;

6.3. Po wykonaniu robót należy wykonać badania i pomiary:

- sprawdzenie ciągłości żył przewodów;
- pomiar rezystancji izolacji;
- sprawdzenie skuteczności ochrony przeciwporażeniowej
- pomiar rezystancji uziemienia
- pomiary oświetlenia w pomieszczeniach /natężenie oświetlenia, luminancja/

Wszystkie wyniki badań i pomiarów należy zamieścić w protokołach.

Ponadto należy wykonać sprawdzenia odbiorcze składające się z oględzin częściowych i końcowych polegających na kontroli:

zgodności dokumentacji powykonawczej z projektem i ze stanem faktycznym,
zgodności połączeń z podanymi w dokumentacji powykonawczej,
stanu kanałów i listew kablowych, kabli i przewodów, osprzętu instalacyjnego do kabli i przewodów, stanu i kompletności dokumentacji dotyczącej zastosowanych materiałów,
sprawdzenie ciągłości wszelkich przewodów występujących w danej instalacji, poprawności wykonania i zabezpieczenia połączeń śrubowych instalacji elektrycznej potwierdzonych protokołem przez wykonawcę montażu,

poprawności wykonania montażu sprzętu instalacyjnego, urządzeń i odbiorników energii elektrycznej,

poprawności zamontowania i dokonanej kompletacji opraw oświetleniowych

Rezystancja izolacji obwodów nie powinna być mniejsza od 50 MΩ

Rezystancja izolacji poszczególnych obwodów wraz z urządzeniami nie powinna być mniejsza od 20 MΩ.

Po wykonaniu pomiarów należy sporządzić protokoły z przeprowadzonych badań zgodnie z wymogami zawartymi w normie

PN-IEC 60364-6-61:2000.

7. OBMIAR ROBÓT.

Ogólne wymagania dotyczące obmiaru robót podano w ST cz. I Wymagania ogólne , pkt. 7

W zależności od wykonywanych czynności jednostką obmiaru jest:

dla kabli i przewodów - metr [m]

dla osprzętu montażowego - ilość sztuk [szt.]. kpl , m.

dla sprzętu łącznikowego – szt. , kpl.

dla opraw oświetleniowych – szt. , kpl.

dla urządzeń i odbiorników energii elektrycznej – szt. , kpl.

8. ODBIÓR ROBÓT.

8.1. Ogólne wymagania dotyczące odbioru robót podano w ST cz. I Wymagania ogólne , pkt. 8.

8.2. Zakres odbiorów:

odbior materiałów

odbior wykonanych robót na podstawie:

stwierdzenia zgodności zakresu z dokumentacją

oceny wizualnej

oceny badań i pomiarów na podstawie protokołów

Zakres badań obejmuje sprawdzenie :

dla napięć do 1 kV – pomiar rezystancji izolacji,
dla napięć powyżej 1 kV – pomiar rezystancji izolacji , oraz sprawdzenie oznaczenia kabla , ciągłości żył i zgodności faz , próba napięciowa kabla. Badania napięciem probierczym wykonuje się tylko jeden raz.
Parametry badań oraz sposób przeprowadzenia badań są określone w normach PN-IEC 60364-6-61:2000 i PN-E-04700:1998/Az1:2000.

9. PODSTAWA PŁATNOŚCI.

9.1 Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w ST cz. I Wymagania ogólne , pkt 9.

9.2 Zasady rozliczenia i płatności.

Rozliczenie robót montażowych instalacji elektrycznych może być dokonane jednorazowo po wykonaniu pełnego zakresu robót i ich końcowym odbiorze lub etapami określonymi w umowie, po dokonaniu odbiorów częściowych robót. Ostateczne rozliczenie umowy pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą następuje po dokonaniu odbioru pogwarancyjnego. Podstawę rozliczenia oraz płatności wykonanego i odebranego zakresu robót stanowi wartość tych robót obliczona na podstawie: określonych w dokumentach umownych (ofercie) cen jednostkowych i ilości robót zaakceptowanych przez zamawiającego lub ustalonej w umowie kwoty ryczałtowej za określony zakres robót. Ceny jednostkowe wykonania, robót instalacji elektrycznych lub kwoty ryczałtowe obejmujące roboty instalacyjne uwzględniają również:

przygotowanie stanowiska roboczego,
dostarczenie do stanowiska roboczego materiałów, narzędzi i sprzętu,
obsługę sprzętu nie posiadającego etatowej obsługi,
ustawienie i przestawienie drabin oraz lekkich rusztowań przesłownych umożliwiających wykonanie robót na wysokości do 4 m (jeśli taka konieczność występuje),
usunięcie wad i usterek oraz naprawienie uszkodzeń powstałych w czasie robót,
uporządkowanie miejsca wykonywania robót,
usunięcie pozostałości, resztek i odpadów materiałów w sposób podany w specyfikacji technicznej szczegółowej,
likwidację stanowiska roboczego.

10. DOKUMENTY ODNIESIENIA.

10.1. Projekt wykonawczy instalacji elektrycznej.

10.2. Przepisy związane.

PN-IEC 364-4-481:1994 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona zapewniająca bezpieczeństwo – Dobór środków ochrony w zależności od wpływów zewnętrznych - Wybór środków ochrony przeciwporażeniowej w zależności od wpływów zewnętrznych

PN-IEC 60364-1:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Zakres, przedmiot i wymagania podstawowe

PN-IEC 60364-3:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ustalanie ogólnych charakterystyk

PN-IEC 60364-4-41:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przeciwporażeniowa

PN-IEC 60364-4-42:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed skutkami oddziaływania ciepłego

PN-IEC 60364-4-43:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed prądem przetężeniowym

PN-IEC 60364-4-45:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed obniżeniem napięcia

PN-IEC 60364-4-46:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Odłączanie izolacyjne i łączenie

PN-IEC 60364-4-47:2001 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa - Stosowanie środków ochrony dla zapewnienia bezpieczeństwa - Postanowienia ogólne - Środki ochrony przed porażeniem prądem elektrycznym

PN-IEC 60364-4-442:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed przepięciami - Ochrona instalacji niskiego napięcia przed przejściowymi przepięciami i uszkodzeniami przy doziemieniach w sieciach wysokiego napięcia

PN-IEC 60364-4-443:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa - Ochrona przed przepięciami - Ochrona przed przepięciami atmosferycznymi lub łączeniowymi

PN-IEC 60364-4-444:2001 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed przepięciami - Ochrona przed zakłóceniami elektromagnetycznymi (EMI) w instalacjach obiektów budowlanych

PN-IEC 60364-4-473:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Stosowanie środków ochrony zapewniających bezpieczeństwo - Środki ochrony przed prądem przetężeniowym

PN-IEC 60364-4-482:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Dobór środków ochrony w zależności od wpływów zewnętrznych - Ochrona przeciwpożarowa

PN-IEC 60364-5-51:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego -Postanowienia ogólne

PN-IEC 60364-5-52:2002 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego -Oprzewodowanie

PN-IEC 60364-5-53:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego -Aparatura rozdzielcza i sterownicza

PN-IEC 60364-5-54:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego -Uziemienia i przewody ochronne

PN-IEC 60364-5-56:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego -Instalacje bezpieczeństwa

PN-IEC 60364-5-523:2001 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego - Obciążalność prądowa długotrwała przewodów

PN-IEC 60364-5-537:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego -Aparatura rozdzielcza i sterownicza - Urządzenia do odłączania izolacyjnego i łączenia

PN-IEC 60364-6-61:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Sprawdzanie - Sprawdzanie odbiorcze

PN-86/E-05003.01 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych

10.3. Ustawy.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2004r. Nr 92 poz. 881).

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U z 2003r. Nr 207, poz.2016 z późn. zmianami).

10.4. Rozporządzenia.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 02.09.2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 202, póź. 2072, zmiana Dz. U. z 2005 r. Nr 75, póź. 664).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26.06.2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2002 r. Nr 108, póź. 953 z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. z 2004 r. Nr 198, póź. 2041).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 11 sierpnia 2004 r. w sprawie systemów oceny zgodności, wymagań, jakie powinny spełniać notyfikowane jednostki uczestniczące w ocenie zgodności oraz sposobu oznaczenia wyrobów budowlanych oznakowania CE (Dz. U. Nr 195, póź. 2011).

10.5. Inne dokumenty i instrukcje.

Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych (tom I, część 4) Arkady, Warszawa 1990 r.

Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych ITB część D: Roboty instalacyjne. Zeszyt 1: Instalacje elektryczne i piorunochronne w budynkach mieszkalnych. Warszawa 2003 r.

Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych ITB część D: Roboty instalacyjne. Zeszyt 2: Instalacje elektryczne i piorunochronne w budynkach użyteczności publicznej. Warszawa 2004 r.

Specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych. Wymagania ogólne.

Kod CPV 45000000-7. Wydanie II, OWEOB Promocja - 2005 r.

Poradnik monter elektryka WNT Warszawa 1997 r.

35

ST-E. ROBOTY W ZAKRESIE UKŁADANIA PRZEWODÓW INSTALACJI ELEKTRYCZNYCH , ROBOTY W ZAKRESIE MONTAŻU OPRAW OŚWIETLENIOWYCH, OSPRZĘTU , URZĄDZEŃ I ODBIORNIKÓW ENERGII ELEKTRYCZNEJ

1.WSTĘP.

1.1.Przedmiot ST.

Przedmiotem niniejszej ST są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót w zakresie instalacji elektrycznych, które zostaną wykonane w ramach adaptacji pomieszczeń na potrzeby ZAPLECZA SZATNIOWEGO – „ MOJE BOISKO – ORLIK 2012 „ przy SP-17 ul. Armii Ludowej w Świętochłowicach .

1.2.Zakres stosowania ST.

Specyfikacja jest stosowana jako dokument przetargowy i kontraktowy w zlecaniu i realizacji robót wymienionych w punkcie 1.1.

1.3.Przedmiot i zakres robót objętych ST.

Ustalenia zawarte w niniejszej ST obejmują wszystkie czynności umożliwiające i mające na celu wykonanie i odbiór robót

wymienionych w punkcie 1.1 w zakresie zgodnym z Projektem Budowlano - Wykonawczym.

Dotyczy to szczególnie :

prac związanych z układaniem kabli i przewodów elektrycznych poza rozdzielnicami
montażem opraw oświetleniowych , osprzętu , urządzeń i odbiorników energii elektrycznej , wraz z przygotowaniem podłoża i robotami towarzyszącymi.

1.4.Określenia podstawowe.

Określenia podane w niniejszej ST są zgodne z odpowiednimi normami i przepisami.

W zakresie niniejszej specyfikacji są one następujące:

1.4.1. Oprawa oświetleniowa - urządzenie służące do rozdzielu, filtracji i przekształcania strumienia świetlnego wysyłanego przez źródło światła, zawierające wszystkie niezbędne detale do przymocowania i połączenia z instalacją elektryczną.

1.4.2 Część czynna – przewód lub inny element przewodzący , wchodzący w skład instalacji elektrycznej lub urządzenia , który w warunkach normalnej pracy instalacji elektrycznej może być pod napięciem , a nie spełnia funkcji przewodu ochronnego. / przewody PE i PEN nie są częścią czynną /.

1.4.3 Połączenia wyrównawcze – elektryczne połączenie części przewodzących lub obcych w celu wyrównania potencjału.

1.4.4. Obwód instalacji elektrycznej – zespół elementów instalacji elektrycznej odpowiednio połączonych ze sobą przewodami elektrycznymi i pośrednio lub bezpośrednio ze źródłem energii , oraz chronionych przed przeciężeniami

wspólnym zabezpieczeniem. Składa się z przewodów będących pod napięciem, przewodów ochronnych oraz związanych z nimi urządzeń rozdzielczych i sterowniczych wraz z wyposażeniem dodatkowym.

1.4.5. Obwód instalacji elektrycznej odbiorczy – końcowy odcinek instalacji elektrycznej od tablicy bezpiecznikowej do odbiornika /opraw oświetleniowych, wentylatora/.

1.4.6. Tablica bezpiecznikowa – urządzenie przyściennie lub wnękowe służące do zasilania obwodów elektrycznych, sterowania, wykonania zabezpieczeń nadmiarowo- prądowych i różnicowoprądowych.

1.4.7. Uziom – przewódnik umieszczony w ziemi, o odpowiednio dużej powierzchni styku w celu zapewnienia dobrego połączenia elektrycznego

1.4.8. Zwody – górna część urządzenia piorunochronnego przeznaczona do wychwytywania uderzeń pioruna.

1.4.9. Stopień ochrony IP – określona w PN-EN 60529:2003 , umowna miara ochrony przed dotykiem elementów instalacji elektrycznej , oraz przed przedostawaniem się ciał stałych , wnikaniem cieczy / szczególnie wody / i gazów , a którą zapewnia odpowiednia obudowa.

1.4.10. Przygotowanie podłoża - zespół czynności wykonywanych przed zamocowaniem osprzętu instalacyjnego, urządzenia elektrycznego, odbiornika energii elektrycznej, układaniem kabli i przewodów mający na celu zapewnienie możliwości ich zamocowania zgodnie z dokumentacją.

Do prac przygotowawczych zalicza się następujące grupy czynności:

wiercenie i przebijanie otworów przelotowych i nieprzelotowych,

- kucie bruzd i wnęk,

osadzanie kołków w podłożu, w tym ich wstrzeliwanie,

montaż uchwytów do rur i przewodów,

montaż konstrukcji wsporczych do korytek, drabinek, instalacji wiązkowych,

montaż korytek, drabinek, listew i rur instalacyjnych,

oczyszczenie podłoża - przygotowanie do klejenia.

1.5 Ogólne wymagania dotyczące robót.

Wykonawca robót jest odpowiedzialny za jakość ich wykonania oraz za zgodność z dokumentacją projektową, Specyfikacją Techniczną i poleceniami nadzoru inwestorskiego. Ogólne wymagania dotyczące robót podano w ST cz. I

Wymagania ogólne. Kod CPV 45000000-7, pkt. 1.5

1.5.1Dokumentacja robót montażowych.

Dokumentację robót montażowych elementów instalacji elektrycznej stanowią:

projekt budowlany i wykonawczy w zakresie wynikającym z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 02.09.2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 202, póź. 2072 zmian Dz. U. z 2005 r. Nr 75, poz. 664), specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót (obligatoryjne w przypadku zastosowań publicznych), sporządzone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 02.09.2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 202, póź. 2072 zmian Dz. U. z 2005 r. Nr 75, poz. 664), dziennik budowy prowadzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2002 r. Nr 108, póź. 953 z późniejszymi zmianami), dokumenty świadczące o dopuszczeniu do obrotu i powszechnego lub jednostkowego zastosowania użytych wyrobów budowlanych, zgodnie z ustawą z 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, póź. 881), karty techniczne wyrobów lub zalecenia producentów dotyczące stosowania wyrobów, protokoły odbiorów częściowych, końcowych oraz robót zanikających i ulegających zakryciu z załączonymi protokołami z badań kontrolnych, dokumentacja powykonawcza (zgodnie z art. 3, pkt 14 ustawy Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. - Dz. U. z 2003 r. Nr 207, póź. 2016 z późniejszymi zmianami).

1.6 Nazwy i kody robót objętych zamówieniem.

453 00 000-0 Roboty w zakresie instalacji budowlanych

453 10 000-3 Roboty w zakresie instalacji elektrycznych

453 11 000-0 Roboty w zakresie przewodów instalacji elektrycznych oraz opraw elektrycznych

453 16 000-5 Instalowanie systemów oświetleniowych i sygnalizacyjnych

2.MATERIAŁY.

Wykonawca jest zobowiązany dostarczyć materiały zgodnie z wymaganiami dokumentacji projektowej i ST. Wykonawca powinien poinformować nadzór inwestorski o proponowanych źródłach otrzymania wyrobów przed rozpoczęciem ich dostawy. Wszystkie przewidziane do zastosowania wyroby winny posiadać dopuszczenie do stosowania w budownictwie. Za dopuszczone do stosowania w budownictwie uważa się wyroby posiadające:

- aprobaty techniczne, certyfikaty na znak bezpieczeństwa, certyfikaty i deklaracje zgodności z normą lub aprobatą techniczną

– do dnia określonego w tych dokumentach

- oznakowanie CE , lub znakiem budowlanym B – zgodnie z obowiązującymi przepisami

- wydaną przez producenta deklarację zgodności z dokumentami odniesienia.

2.1. Ogólne wymagania.

Ogólne wymagania dotyczące materiałów, ich pozyskiwania i składowania podano w ST cz. I, Wymagania ogólne pkt. 2

2.2. Rodzaje materiałów.

2.2.1 Tablica rozdzielcza TR

Tablica rozdzielcza TR będzie wyposażona w układ pomiaru rozliczeniowego zużycia energii elektrycznej pełniącej funkcję podlicznika.

Tablica TR wyposażona będzie w :

zabezpieczenie przelicznikowe

układ pomiaru bezpośredniego zużycia energii elektrycznej

urządzenie rozdzielcze

Tablica rozdzielcza wykonana będzie jako typowa wnękowa obudowa rozdzielcza przystosowana do montażu aparatury modułowej. Lokalizacja tablicy rozdzielczej zgodnie z rysunkiem.

Obudowa tablicy metalowa , drzwi tablicy stalowe z kluczykiem.

Obudowa powinna posiadać stopień ochrony IP 41 i II klasę ochronności

Wielkość obudowy należy dobrać tak , aby umożliwić zabudowanie aparatury modułowej zgodnie ze schematem

Tablica rozdzielcza zawiera następujące elementy :

rozłącznik bezpiecznikowy

układ ochrony przeciwprzepięciowej – klasy C

optyczne wskaźniki obecności napięcia

zabezpieczenia różnicowo – prądowe i nadprądowe poszczególnych obwodów

układy sterowania oświetleniem nocnym

Tablica rozdzielcza montowana będzie tak , że jej górna krawędź znajdować się będzie max. 2,0 m nad poziomem posadzki.

2.2.2.Przewody i sposób prowadzenia instalacji.

Do wykonania projektowanej instalacji projektuje się zastosować następujące typy przewodów :

YDY-żo 5 x 16 mm² , 1 kV z istniejącej tablicy rozdzielczej TE do projektowanej tablicy TR – przekrój dobrany do przewidywanego obciążenia i wielkości zabezpieczeń.

YDY-żo 3,4 x 1,5 mm² , 750 V – instalacja oświetlenia podstawowego , awaryjnego i ewakuacyjnego

YDY-żo 3 x 2,5 mm² , 750 V – instalacja gniazd wtyczkowych

YDY-żo 5 x 2 , 5 mm² . 750 V – zasilanie centrali wentylacyjnej

Przy wykonywaniu instalacji należy przestrzegać następujących zasad :

izolacja żył przewodów i kabli powinna odpowiadać kolorom zgodnym z PN

izolację w kolorze żółto – zielonym można stosować wyłącznie w instalacjach związanych z ochroną od porażeń

przewody układać częściowo na korytkach kablowych , a częściowo pod tynkiem

do rozgałęzienia instalacji stosować osprzęt bryzgoszczelny

podejścia do urządzeń wykonywać w oparciu o DTR urządzeń , jeżeli takowych nie ma pozostawiając zapasy przewodów

2.2.3.Instalacje oświetleniowe.

Parametry oświetlenia światłem sztucznym poszczególnych pomieszczeń zgodnie z wymaganiami zawartymi w PN – EN 12464-1 wynosić będą :

min 300 lx na płaszczyźnie pracy w pom. trenerów

min. 200 lx w łazienkach i sanitariatach

min 100 lx na korytarzach i w magazynach.

Oprawy oświetleniowe będą wyposażone w energooszczędne i wysokosprawne źródła światła.

Przykładowe typy opraw oświetleniowych podano na planie instalacji oświetlenia.

Instalacja oświetlenia wykonana będzie w całości przewodami YDY-żo 3 x 1,5 mm² , 750 V , sterowanie oświetleniem za pomocą indywidualnych wyłączników.

2.2.4.Osprzęt łączeniowy i gniazda wtykowe.

Osprzęt bazowy do wyboru przez Inwestora . Przy wyborze rozwiązań należy przestrzegać prawa budowlanego , oraz kierować się wiedzą techniczną.

Osprzęt łączeniowy montować należy na wysokości :

łączniki oświetlenia na wysokości 1,4 m od posadzki

gniazda wtykowe w pom. trenera na wysokości 0,9 m , w pom. korytarza na wysokości 0,2 m , a w pozostałych pom. na

wysokości 1,4 m od posadzki.

Plan rozmieszczenia gniazd pokazano na planie instalacji gniazd wtyczkowych. Instalacja gniazd wtyczkowych będzie w wykonana przewodami YDY-żo 3 x 2,5 mm² , 750 V.

2.2.5.Wentylacja nawiewna.

Zasilanie centrali wentylacyjnej należy wykonać przewodem kabelkowym typu YDY-żo 3 x 2,5 mm² , 750 V z tablicy rozdzielczej TR. Centrala wentylacyjna wyposażona będzie w układ sterowania.

2.2.6. Instalacja uziemienia szyny PE i połączeń wyrównawczych

Celem przejścia na układ TN – S sieci projektowanej należy wykonać uziemienie szyny PE , przy pomocy sond szpilkowych wbijanych do gruntu obok budynku.

Połączenie tak wykonanego uziemienia szpilkowego z szyną PE tablicy rozdzielczej wykonać linką LgY 16 mm² .

W modernizowanym obiekcie zaprojektowano główną szynę uziemiającą GSU , połączoną z szyną PE tablicy rozdzielczej TR. Do szyny GSU przy pomocy linki LgY 6 mm² należy podłączyć wszystkie obudowy urządzeń nie będące normalnie pod napięciem , przewody instalacji wod. – kan , gaz , c.o. , korytka kablowe itp.

3.SPRZĘT.

Roboty można wykonywać przy użyciu dowolnego sprzętu przewidzianego do danego rodzaju robót. Nie wolno używać narzędzi uszkodzonych oraz nie odpowiadających aktualnym normom przedmiotowym. Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w ST cz. I - Wymagania ogólne , pkt 3

4.TRANSPORT.

Materiały i sprzęt mogą być przewożone dowolnymi środkami transportu, jednak w sposób zabezpieczający przed ich uszkodzeniem. Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w ST cz. I - Wymagania ogólne , pkt 4

5.WYKONANIE ROBÓT.

5.1.Wymagania organizacyjne.

Wykonawca przedstawi do akceptacji projekt organizacji i harmonogram robót uwzględniający wszystkie warunki ich wykonania. Wykonanie robót może być przeprowadzone tylko przez wykonawcę posiadającego niezbędne uprawnienia do wykonywania robót elektrycznych. Ogólne zasady wykonania robót podano w ST cz. I

Wymagania ogólne – kod CPV 45000000-7, pkt 5

5.2.Układanie przewodów.

5.2.1. Trasowanie.

Trasa instalacji elektrycznych powinna przebiegać bezkolizyjnie z innymi instalacjami i urządzeniami, powinna być przejrzysta, prosta i dostępna dla prawidłowej konserwacji oraz remontów. Wskazane jest by przebiegała w liniach poziomych i pionowych równoległych do ścian budynku.

5.2.2. Układanie przewodów na korytkach kablowych.

Układanie korytek kablowych należy wykonać zgodnie z dokumentacją techniczną, w liniach prostych równoległych do krawędzi ścian i stropów. Przewody w ciągach poziomych korytek należy układać luźno bez mocowania. Przejścia przewodów przez ściany należy wykonać w trwale mocowanych rurkach ochronnych o średnicy wynoszącej co najmniej 1,5- krotną wartość średnicy przewodu. Przepusty po wciągnięciu przewodów uszczelnić pianką.

5.2.3. Układanie przewodów pod tynkiem.

Wykonanie instalacji p/t wymagać będzie ułożenia przewodów i zainstalowania osprzętu przed wykonaniem tynkowania. W przypadku wykonywania instalacji na istniejących ścianach niezbędne będzie wykucie odpowiednich bruzd pod przewody i ślepych wnęk pod osprzęt oraz ich zatynkowanie. Przed tynkowaniem końce przewodów należy ukryć w puszcze, a puszki zabezpieczyć przed zatynkowaniem. Warstwa tynku powinna mieć grubość co najmniej 5 mm.

5.3. Montaż opraw oświetleniowych.

Oprawy oświetleniowe należy montować na stropie, w stropie podwieszonym, lub na ścianie w miejscach przedstawionych w dokumentacji, w sposób zgodny z instrukcją montażu podaną przez wytwórcę. Po przykręceniu oprawy należy wprowadzić do niej przewód kabelkowy, wykonać uszczelnienie na fabrycznie zamontowanym dławiku i dokonać połączeń do listwy zaciskowej wewnątrz oprawy. Przewód kabelkowy powinien

mieć powłokę uciętą równo z wewnętrzną ścianką obudowy oprawy. Po dokręceniu dławic uszczelnić je dodatkowo.

5.4. Montaż tablicy rozdzielczej.

Montaż tablicy rozdzielczej do podłoża należy wykonać według instrukcji montażu dostarczonej przez producenta. W tablicy zamontować aparaty elektryczne wg dokumentacji, oczyścić styki aparatów z konserwantów, wykonać połączenia wewnętrzne pomiędzy poszczególnymi aparatami. Przewody obwodów elektrycznych wprowadzić do tablicy po wykonaniu otworów w górnej części obudowy i odizolować końcówki na długości zapewniającej prawidłowe przyłączenie. Przewody fazowe wprowadzić bezpośrednio do aparatów, przewody ochronne na listwę PE, a przewody neutralne na listwy N montowane za wyłącznikami różnicowoprądowymi. Przewody powinny być ułożone swobodnie – nie powinny być narażone na naciąg i dodatkowe naprężenia.

5.5. Montaż osprzętu.

Osprzęt należy montować na wysokości od posadzki:

- łączniki 140 cm
- gniazdka wtyczkowe ogólne w korytarzu – 20 cm
- gniazdka wtyczkowe w pom. trenera – 90 cm /15 cm nad blatem/
- gniazdka wtyczkowe w sanitariatach – 140 cm

W pomieszczeniach sanitariatów stosować osprzęt p/t hermetyczny, w pozostałych pomieszczeniach osprzęt podtynkowy.

Osprzęt należy mocować w puszkach instalacyjnych.

6.KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT.

6.1. Ogólne wymagania dotyczące kontroli jakości robót podano w ST cz. I Wymagania ogólne – 7, pkt 6.

6.2. Zakres badań kontrolnych obejmuje:

- stwierdzenie kwalifikacji wykonawcy;
- stwierdzenie posiadania przez wykonawcę świadectw dopuszczających dany wyrób do stosowania w budownictwie;
- stwierdzenie właściwej jakości materiałów na podstawie atestów producenta;
- wizualną ocenę wykonanych czynności;

6.3. Po wykonaniu robót należy wykonać badania i pomiary:

- sprawdzenie ciągłości żył przewodów;
- pomiar rezystancji izolacji;
- sprawdzenie skuteczności ochrony przeciwporażeniowej
- pomiar rezystancji uziemienia
- pomiary oświetlenia w pomieszczeniach /natężenie oświetlenia, luminancja/

Wszystkie wyniki badań i pomiarów należy zamieścić w protokołach.

Ponadto należy wykonać sprawdzenia odbiorcze składające się z oględzin częściowych i końcowych polegających na kontroli:

zgodności dokumentacji powykonawczej z projektem i ze stanem faktycznym,
zgodności połączeń z podanymi w dokumentacji powykonawczej,
stanu kanałów i listew kablowych, kabli i przewodów, osprzętu instalacyjnego do kabli i przewodów, stanu i kompletności dokumentacji dotyczącej zastosowanych materiałów,
sprawdzenie ciągłości wszelkich przewodów występujących w danej instalacji, poprawności wykonania i zabezpieczenia połączeń śrubowych instalacji elektrycznej potwierdzonych protokołem przez wykonawcę montażu,

poprawności wykonania montażu sprzętu instalacyjnego, urządzeń i odbiorników energii elektrycznej,

poprawności zamontowania i dokonanej kompletacji opraw oświetleniowych

Rezystancja izolacji obwodów nie powinna być mniejsza od 50 MΩ

Rezystancja izolacji poszczególnych obwodów wraz z urządzeniami nie powinna być mniejsza od 20 MΩ.

Po wykonaniu pomiarów należy sporządzić protokoły z przeprowadzonych badań zgodnie z wymogami zawartymi w normie

PN-IEC 60364-6-61:2000.

7. OBMIAR ROBÓT.

Ogólne wymagania dotyczące obmiaru robót podano w ST cz. I Wymagania ogólne , pkt. 7

W zależności od wykonywanych czynności jednostką obmiaru jest:

dla kabli i przewodów - metr [m]

dla osprzętu montażowego - ilość sztuk [szt.]. kpl , m.

dla sprzętu łącznikowego – szt. , kpl.

dla opraw oświetleniowych – szt. , kpl.

dla urządzeń i odbiorników energii elektrycznej – szt. , kpl.

8. ODBIÓR ROBÓT.

8.1. Ogólne wymagania dotyczące odbioru robót podano w ST cz. I Wymagania ogólne , pkt. 8.

8.2. Zakres odbiorów:

odbior materiałów

odbior wykonanych robót na podstawie:

stwierdzenia zgodności zakresu z dokumentacją

oceny wizualnej

oceny badań i pomiarów na podstawie protokołów

Zakres badań obejmuje sprawdzenie :

dla napięć do 1 kV – pomiar rezystancji izolacji,
dla napięć powyżej 1 kV – pomiar rezystancji izolacji , oraz sprawdzenie oznaczenia kabla , ciągłości żył i zgodności faz , próba napięciowa kabla. Badania napięciem probierczym wykonuje się tylko jeden raz.
Parametry badań oraz sposób przeprowadzenia badań są określone w normach PN-IEC 60364-6-61:2000 i PN-E-04700:1998/Az1:2000.

9. PODSTAWA PŁATNOŚCI.

9.1 Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w ST cz. I Wymagania ogólne , pkt 9.

9.2 Zasady rozliczenia i płatności.

Rozliczenie robót montażowych instalacji elektrycznych może być dokonane jednorazowo po wykonaniu pełnego zakresu robót i ich końcowym odbiorze lub etapami określonymi w umowie, po dokonaniu odbiorów częściowych robót. Ostateczne rozliczenie umowy pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą następuje po dokonaniu odbioru pogwarancyjnego. Podstawę rozliczenia oraz płatności wykonanego i odebranego zakresu robót stanowi wartość tych robót obliczona na podstawie: określonych w dokumentach umownych (ofercie) cen jednostkowych i ilości robót zaakceptowanych przez zamawiającego lub ustalonej w umowie kwoty ryczałtowej za określony zakres robót. Ceny jednostkowe wykonania, robót instalacji elektrycznych lub kwoty ryczałtowe obejmujące roboty instalacyjne uwzględniają również:

przygotowanie stanowiska roboczego,
dostarczenie do stanowiska roboczego materiałów, narzędzi i sprzętu,
obsługę sprzętu nie posiadającego etatowej obsługi,
ustawienie i przestawienie drabin oraz lekkich rusztowań przesławnych umożliwiających wykonanie robót na wysokości do 4 m (jeśli taka konieczność występuje),
usunięcie wad i usterek oraz naprawienie uszkodzeń powstałych w czasie robót,
uporządkowanie miejsca wykonywania robót,
usunięcie pozostałości, resztek i odpadów materiałów w sposób podany w specyfikacji technicznej szczegółowej,
likwidację stanowiska roboczego.

10. DOKUMENTY ODNIESIENIA.

10.1. Projekt wykonawczy instalacji elektrycznej.

10.2. Przepisy związane.

PN-IEC 364-4-481:1994 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona zapewniająca bezpieczeństwo – Dobór środków ochrony w zależności od wpływów zewnętrznych - Wybór środków ochrony przeciwporażeniowej w zależności od wpływów zewnętrznych

PN-IEC 60364-1:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Zakres, przedmiot i wymagania podstawowe

PN-IEC 60364-3:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ustalanie ogólnych charakterystyk

PN-IEC 60364-4-41:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przeciwporażeniowa

PN-IEC 60364-4-42:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed skutkami oddziaływania ciepłego

PN-IEC 60364-4-43:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed prądem przetężeniowym

PN-IEC 60364-4-45:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed obniżeniem napięcia

PN-IEC 60364-4-46:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Odłączanie izolacyjne i łączenie

PN-IEC 60364-4-47:2001 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa - Stosowanie środków ochrony dla zapewnienia bezpieczeństwa - Postanowienia ogólne - Środki ochrony przed porażeniem prądem elektrycznym

PN-IEC 60364-4-442:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed przepięciami - Ochrona instalacji niskiego napięcia przed przejściowymi przepięciami i uszkodzeniami przy doziemieniach w sieciach wysokiego napięcia

PN-IEC 60364-4-443:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa - Ochrona przed przepięciami - Ochrona przed przepięciami atmosferycznymi lub łączeniowymi

PN-IEC 60364-4-444:2001 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Ochrona przed przepięciami - Ochrona przed zakłóceniami elektromagnetycznymi (EMI) w instalacjach obiektów budowlanych

PN-IEC 60364-4-473:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Stosowanie środków ochrony zapewniających bezpieczeństwo - Środki ochrony przed prądem przetężeniowym

PN-IEC 60364-4-482:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -Dobór środków ochrony w zależności od wpływów zewnętrznych - Ochrona przeciwpożarowa

PN-IEC 60364-5-51:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego -Postanowienia ogólne

PN-IEC 60364-5-52:2002 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego -Oprzewodowanie

PN-IEC 60364-5-53:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego - Aparatura rozdzielcza i sterownicza

PN-IEC 60364-5-54:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego - Uziemienia i przewody ochronne

PN-IEC 60364-5-56:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego - Instalacje bezpieczeństwa

PN-IEC 60364-5-523:2001 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego - Obciążalność prądowa długotrwała przewodów

PN-IEC 60364-5-537:1999 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego - Aparatura rozdzielcza i sterownicza - Urządzenia do odłączania izolacyjnego i łączenia

PN-IEC 60364-6-61:2000 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych - Sprawdzanie - Sprawdzanie odbiorcze

PN-86/E-05003.01 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych

10.3. Ustawy.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2004r. Nr 92 poz. 881).

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U z 2003r. Nr 207, poz.2016 z późn. zmianami).

10.4. Rozporządzenia.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 02.09.2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 202, póź. 2072, zmiana Dz. U. z 2005 r. Nr 75, póź. 664).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26.06.2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2002 r. Nr 108, póź. 953 z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. z 2004 r. Nr 198, póź. 2041).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 11 sierpnia 2004 r. w sprawie systemów oceny zgodności, wymagań, jakie powinny spełniać notyfikowane jednostki uczestniczące w ocenie zgodności oraz sposobu oznaczenia wyrobów budowlanych oznakowania CE (Dz. U. Nr 195, póź. 2011).

10.5. Inne dokumenty i instrukcje.

Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych (tom I, część 4) Arkady, Warszawa 1990 r.

Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych ITB część D: Roboty instalacyjne. Zeszyt 1: Instalacje elektryczne i piorunochronne w budynkach mieszkalnych. Warszawa 2003 r.

Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych ITB część D: Roboty instalacyjne. Zeszyt 2: Instalacje elektryczne i piorunochronne w budynkach użyteczności publicznej. Warszawa 2004 r.

Specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych. Wymagania ogólne.

Kod CPV 45000000-7. Wydanie II, OWEOB Promocja - 2005 r.

Poradnik monter elektryka WNT Warszawa 1997 r.

35